

# Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Dijous 27 d' Octubre de 1898

Núm. 3.733

### PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes.	Pla.
3 provincies trimestre.	3'50
Extranger y Ultramar.	7
Anúncis, a preus convencionals.	

### Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

### PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerías d' aquesta ciutat y de fora. En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6. No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

## Farmacia Serra

### 12 ANYS

de continuades curacions y d' una aceptació general, son les millors probas pera demostrar que

### XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crònica y rebelde que sia tota classe de.....

La que paga més contribució de la provincia.

Oberta tota la nit

## Ceps americans

### Hort de D. PAU ABELLÓ (prop de la carretera de Tarragona)

ARRELATS SUPERIORS.—PREUS VENTATJOSOS.—AUTENTICITAT GARANTIDA.

Pera tractar, al mateix hort ó a casa del propietari, carrer del Roser, núm. 4.

### Fábrica de flors artificials

DE

## María Perpiñá

REUS.—CARRER MAJOR, NUMERO 22.—REUS.

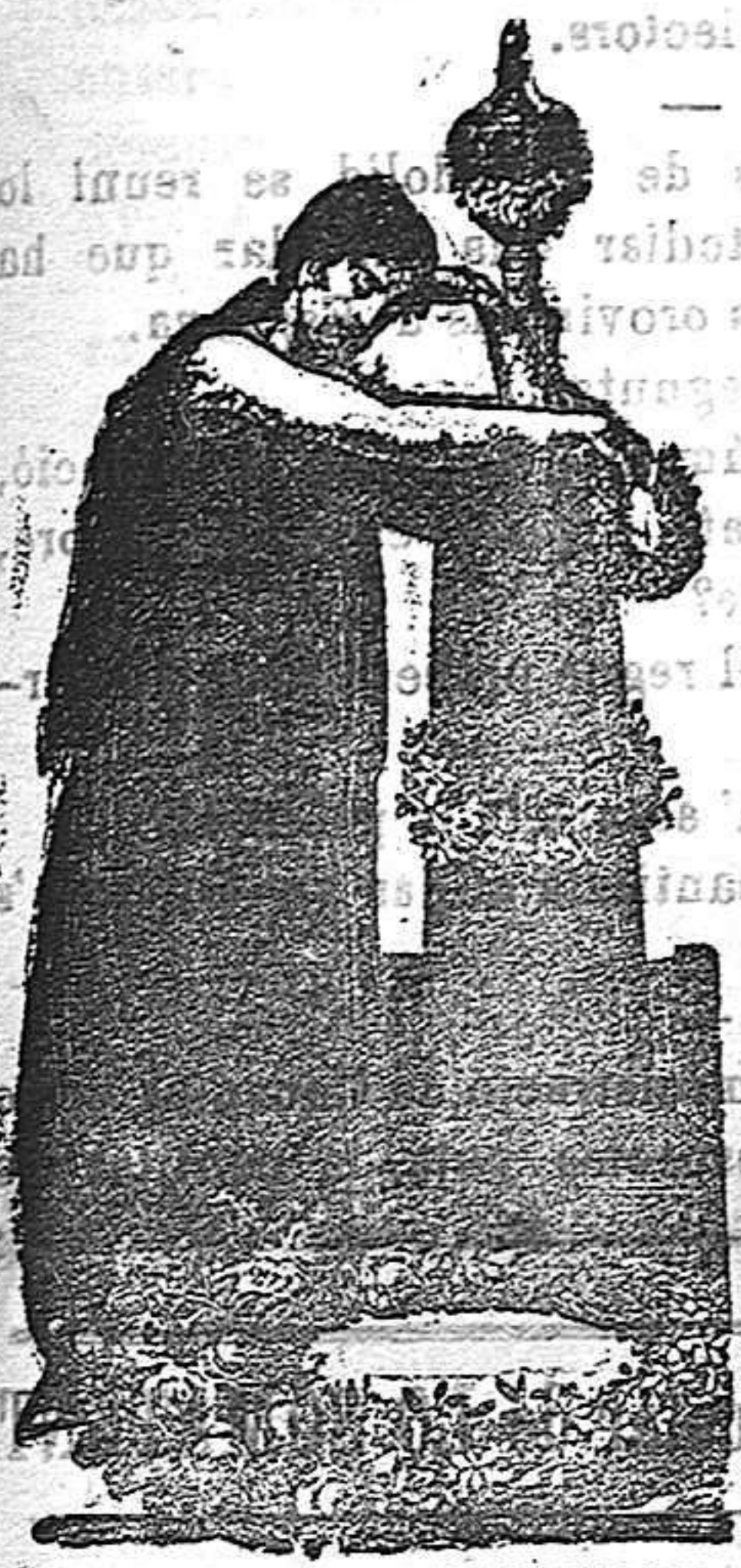
Com tots los anys en aquesta época hi ha un gran y variat sortit en coronas fúnebres, flors de seda, pluma, porcelana, zinc y tela impermeable; medallons de diferents formes y classes, creus, pensaments, y altres objectes artísticos que en lo dia dels morts, selen colocalse sobre las tumbas, com carinyós tribut dedicat á la memoria dels que foren.

### Alta novetat en coronas de porcelana

Se fan també tota classe d' inscripcions ab lletres brodadas, pintadas, y de paper, destinadas al propi objecte.

### PREUS REDUHTS

Nota.—Se dibuixan cintas pera brodar inscripcions.



### Siska Van Roosemael

#### CUENTO LAFMENCH, DE E. CONCIENSE

Fa encara molt pocs anys que en un dels carrers que desembocan á la plassa de Verds, d' Amvers, hi havia una antiga y afamada botiga de droguer, que llegada de pares á fills, era coneguda al menys, per un periodo de trescents anys per la bona qualitat dels articles y la economia dels preus. L' últim propietari d' aquell establiment era Joan Van Roosemael, fill de Francesch, net de Carles y bisnet de Gaspar Van Roosemael, qui s' havia casat ab una tal Siska Pat, descendenta del afama Pecter Pat, qual nom se troba en los dos carrers Pecter Pat (1).

Los dos esposos, acostumats desde sa infantesa á una vida activa y laboriosa, y constantment dedicats al seu modest comer, no havian tingut temps pera ocupar-se del avens de la moderna civilisació vulgarment coneguda ab lo nom de *afrancesament*. Los seus trajos, fets de tela torta, eran extraordinariament senzills, y per regla general no cambiavan de forma. La seva sola diferencia consistia en trajos dels dias de treball, trajos de diumenge y trajos de Nadal. Aquets últims no acostumavan á sortir del armari sino en los dias de grans festes, quan los Van Roosemael anavan á pendre la Comunió, quan havian de batejar alguna criatura ó quan havian de fer de testimonis en lo casament d' algun amic. Fàcil es de comprendre que aquets ciutadans tan cunillots, encara que la seva roba havia costat molt bonas onses, feyan un paper ridicul al costat d' aquells elegants que en nostra época (2) se ves-

tenixen ab robes que semblan de ceba, y 'ls qui segurament tiravan desde la seva elevada posició una de despreci als Van Roosemael. No obstant, aquestos no s' amoniavan gayre, y s' deyan: *A cada hu 'l seu; pera vosaltres lo bon td; pera nosaltres lo diner*. Eran prou ignorants pera no sapiguer que un home elegant no pot menjar á mitj dia, y tenian la costum vulgar de plantarse á taula á la primera batallada de las dotze. Amés no s' descuydavan may de resar ans y després de menjar. També se 'ls podfa tildar d' altres defectes, com lo de no entendre ni una paraula en francés, ni haver sentit may la necessitat de conéixer aquesta llengua. Eran piadosos, treballadors, modestos, y sobre tot de molt bon carácter. Pero la seva major bojeria consistia en que, en la seva flamenca senzillesa, creyan que valia molt més aguardar al calaix cada dia un sou guanyat honradament, que 'l fesse en dos ó tres anys, per medi d' estafes y enganyos, y com per encant uná d' aqueixas fortunes que fan obrir l' ull á la gent, exclamant:—«Pero aquesta rata (1) d' ahont ho ha tret tot aixó?»—En una paraula, eran bons y honrats ciutadans flamenchs, montats á la antiga.

Mestre Joan Van Roosemael tenia una filla d' una quinze anys, anomenada Siska, com la seva mare, prou alta per la seva edat, elegant, bonica, ab los cabells rossos y 'ls ulls blaus; en una paraula, una xicota preciosa. Fins allavors havia anat á un colégi de la ciutat, ahont havia après la llengua materna bastant bé, la aritmética y totas las feynas propias de la donabé, la aritmética y totas las feynas propias de la donabé, y que una bona mestressa de casa deu haver de saber, encara que no més sigui pera poguer dirigir á la seva criada. Era senzila com los seus pares, devota, obedient, afable, ni indolent, ni lleugera, ni capritxosa, y fermament disposada á continuar ab honradesa y cor-

(1) Se dona á Amvers l' extrany nom de *crata* als aventurers que s' refugian á Bélgica y buscan, per medi de pomposas exterioritats y enganyos, fer creure que son alguna cosa. Pero com la major part d' aquets *arlatanis* procedeixen del Mitjdia, lo poble acostuma aplicar lo met als individuos d' una sola y poderosa nació.

(2) La época del autor.

tesia al costat del qui arribés á ser lo seu marit, la casa dels seus antepassats y 'l comer de drogueria tan acreditat.

¿Per qué la antigüíssima botiga está avny tancada? ¿Quina calamitat ha portat als encants los barrils, los pots de tabaco y las ampollas dels Van Roosemael?

Aquesta es la historia que vaig á contarvos. Sapiguén, avans que tot, que en lo vehinat de nostre droguer hi havia un mestre sabater, de qui se pot dir que era 'l millor amic del pare Van Roosemael. Ab ell passejava 'ls diumenjes per Streenebrug, y ab ell jugava á la nit á cartas, ab la particularitat de que, per la seva pari, tampoch lo sabater se divertia ni de pare de Siska no l' acompanyava. Aquest estat de cosas va cambiar sobtadament per un motiu estrany.

Lo sabater, que hauria pogut guanyar facilmente lo necessari pera viure, y que, gracias als seus estalvis, havia comprat la caseta ahont tenia 'l seu establiment, un dia en que Van Roosemael era al llit, per unas febres que havia arreplegat, feu arrancar las dugas retexas que donavan al carrer sustituhintles per dos grans aparadors. Feu pintar de vermell sobre 'ls vidres tota classe de lletreros en francés, al mitj dels qual se llegia: *A la botte sans couture; magasin de bottes et souliers de Paris*.

Y tot era mentida, ja que tenia 'l projecte de fer ell mateix las sabates. Una mica mes avall va fer posá un dibuix que representava un home que s' havia quedat cego á causa del reflexo del sol en una botina acabada de enllustrar. Al voltant d' aquesta obra mestre del xartatanisme, s' hi llegia: *Veritable tirage anglais*. També, aixó era mentida, donchs lo llustre era ell mateix qui l' havia fabricat sempre. Pera completar aqueix xartatanisme se feya pagar lo llustre quatre vegadas més car que avans. En los entrepanys feu posar altres lletreros que deyan: *Souliers en cauchon. Poudre de savon. Semelles de liege, etc.*

Quan Mestre Van Roosemael, ja restablert de la seva malaltia, sortí á passejar una estona per la acera, no va poguer menys de fixarse en la nova fatxada de la sabateria. Se pará al devant, se torcá 'ls ulls com qui ven visions, y s' posá á mirar assombrat totas aquellas cosassas, com lo foraster perdut en lloch desconegut.

Qué es aixó? s' deya 'l bon home. Aquesta no pot ser la botiga de Mestre Spnial que deu haver canviat de casa sense avisarmho. Aqueix deu ser alguna rata que ve á fer lo seu negoci enlluernant á la gent pera declarar-se en *quiebra* tan aviat com s' hagi omplert la butxaca. ¡Lo que s' á mi no m' enganyará pás!

Mentres Van Roosemael feya encantat aquestos pensaments, un gran senyor que sortia de la botiga del sabater se plantá á la porta. Anava elegantment vestit ab un *egabán* de cuadros, pantalons de color de xocolate, una armilla blanca y sobre 'l pit una gran cadena d' or de la que devia penjar un rellotje. Portava patillas tan grans com negras eran y 'l cap tan artísticament pentinat que semblava un d' aqueixos ninots de cera que posen per mostra als aparadors de las perruquerias.

—Ahí pensá Van Roosemael, aqueix es lo rata, ¿No es llástima que un bon mosso com ell se dediqui á tan malas arts?



Pero 'l nou vehí se 'ls acostá y donantli un copet á la espatlla li digué:

¿Ya esteu ben bó, amich Roosemeel?

Lo bon home regonegué, encare que ab gran estupefacció, la veu de Spinael, doná dos passos enera, y mirántsel de cap á peu li contesta senzillament:

—Que guapo vos haveu posat; ¿Que vos ha caygut lo primer premi de lo lotería de Russia? ¿Haveu heretat? Bon profit. M' n alegro molt... Pero yo creya que erau ros....

(Continuad.)

Espigolant

Prenent motiu dels fets ocorreguts á Puerto Rico y de la pérdua d' aquella Colonia per Espanya, molts diaris han fet sentir sos planys per la conducta que observan aquells propietaris á favor dels nous amos de la isla.

Y es que no volen compendre que á tot arreu un govern s' imposa; fora 'ls espanyols, forsosament tots los que tenen allí interessos pera defensar, han d' aplaudir lo nou ordre de cosas, ja que de qui tenen més que sofrir son dels mateixos naturals, que voldrían apoderarse de sos bens.

Igual fet s' está produhint á Cuba y serán los mateixos espanyols allí establerts, los més ardents partidaris dels Estats Units, perque allí també 'ls Estats Units representarán la forsa y la tranquilitat.

Precisament de lo que adoleix l' administració espanyola es de las contemporisacions que té ab los estrafalaris de tota mena y de las vexacions que 'n sofreixen la gent que goson d' un cabal.

Y efectivament molt contats son los gobernadors que no tranzigeixin ab los jugadors; que no tirin profit del vici de la luxuria y que pera fins polítichs no se serveixin algunas voltas dels mateixos timadors y lladres.

En cambi, la més petita distracció ó falta per part del contribuyent, se considera com delictive; lo carrabiner vexa als viatjers pera veure si cau una propina; en las oficinas de correus se descobreixen complots infames; las visitas dels investigadores semblan una profesó; aquest per lo timbre; aquell per la patent; los de més enllá per territorial ó industrial ó urbana, y tota aquesta gent cobra y no descobreix més que la riquesa d' algun tossut que vol avenirse.

En las expedicions per ferrocarrils tampoch hi ha confiansa; en las vilas los timos están á l' ordre del dia y en los camps no prenen més perque ningú s' hi deixes de profit.

¿Un Estat aixís desorganizat, aixís corromput, aixís desadministrat per confessió dels propis espanyols, pot plànyers de no tindrer l' amor dels pobles?

L' espectacle de las llytias polítichs d' aquestos dias, qual teatre ha sigut la vila-cort de Madrid, ha deixat una tristia y un deixament tal en tothom, que en los mateixos periódichs que defensen sempre la actual organisación política del Estat espanyol, se llesan crits d' angunia y de desgracia per los homes que devant del perill de la patria ni sisquera saben aguntar y amagar los seus odis y rancunies vils y mesquinas.

¿Quí pert á Espanya?

¿Quí l' ha portada á la postració y desvaneixement d' avay?

¿Som per ventura 'ls regionalistas?

No; qui l' hi ha portada son los partits polítichs y 'ls homes que 'ns han desgobernats y 'ns desgobernan; los homes que tota la seva vida brassejan ab aquest ferment del caciquisme y baix la capa de la moralitat consenten; ajudan, sostenen y enlayran als polítichs que 'ns han portat á un final tan trist y horrorós.

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

del dia 26 d' Octubre de 1898.

Horas d'observació	Barómetro aneroide	Grav. d'humiditat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en 24 h.	Estat del cel	Observ. particular
9 m.	759	81		4'2	Ras	
3 t.	759	88				

Horas d'observació	TEMPERATURAS			VENTS		NUVOLS	
	Máxima	Mínim.	Ter. tip.	direcci.	classe	can.	
9 m.	Sol. 36	13	20	S.	Cumul	0'3	
3 t.	Sombra 25		24	S.		0'2	

Per no haverse reunit prou número de senyors regidors ahir l' Excm. Ajuntament no va poguer celebrar sessió de primera convocatoria.

La plassa mercat ó de la Constitució, desembrassada de las barracas dels firetaires, ahir novament fou ocupada per las hortelanas y forasteras que venen á aquesta ciutat á vendre las verduras y fruytas que cullen á sos pobles respectius.

Deferint á la encomanda que 'ns fa un apreciable company en la premsa de Jaen, publicuem lo següent sueltó que ha costat una denuncia y presó al Director de «El Tonto» de aquella capital andalusa senyor Moscoso.

«Aquí va això...!—Copiem íntegra la pregunta que per correu interior nos fa un obscur comunicant: «¿Qué calificativo merecería cualquier Alcalde de España ó del extranjero, que concertara el pago de suministro de luz eléctrica para la población, dando al industrial seis mil pesetas por diez mil, importe de la deuda, y guardándose el monterilla las cuatro mil restantes?»

Donch l' Alcalde que aixó fés sería un bandido; lo cacich que lo sostingués un granuja redomat, y la societat y 'l poble que aixís lo saqueixan, tindrían lo perfecte dret de escupir lo rostre de tan ruins estafadors.

¿No es veritat, Sr. Santa María?»

Nostre apreciable amich particular y company en la premsa D. Emili Villalba, ex-redactor del «Diario del Comercio» de Tarragona y actual redactor de «El Liberal de Jaen», ha sigut objecte de una scomessa per part de una persona á qui no coneixia ni á qui cap mal havia fet, á causa de una campanya de moralitat que ha emprés lo citat periódich andalús, contra 'ls abusos del caciquisme que impera á aquella provincia.

L' assumpto que es tan clar com l' aygua, resulta espés com lo xocolate que fan á casa, als ulls del senyor Jutje instructor, y d' aquí que á l' agressor no se l' ha molestat lo mes mínim per la seva valentia.

Molt sentim que á las personas honradas que tenen lo valor civich de delatar y exposar á la vergonya pública als xanxullers, taraguitas y polítichs d' ofici, se 'ls fassi cap tort; pero ho sentim mes si aquest, fenthe desde las columnas d' un periódich, ho sosté en la forma enérgica qui ho fá 'l Sr. Villalba y per lo tant las autoritats tenen un deber en apoyarlo.

Lo darrer número que hem rebut de «El Liberal de Jaen», que te la sort de tenir á la presó á son Director D. Eduart Osuna, publica una carta, plena de bon sentit, que dirigeix al Sr. Ministre de la Governació per si vol aturar la marxa funesta que ha imprimit á la política local l' actual cacich, y pera que s' arregli de una vegada l' assumpto del empréstit Sabatèr que es la ruina de la població.

Escrita la carta desde la Presó, los termes en que va redactada son comeditos pero enérgichs, y si no fossim á Espanya, fora fácil que 'l colega obtingués una solució prompte y satisfactoria.

Pero á Madrid ja se sab lo que passa: si 's falla aviat l' assumpto ve malament y si s' ha de fallar á favor se queda adormit en la oficina del ramo.

Y per aixó hem dit que era una sort tenir lo Director prés, quan la presó obeheix al amor de patria, en un país en que tant poca gent, comensant pel Govern, no la coneix.

Un colega diu que en lo vapor «Alicante», que ha sortit ja de Cuba, venen á Espanya 'ls retratos dels capitans generals que s' han succehit desde 'l sigle passat en lo mando d' aquella isla y que figuravan en lo saló de retratos de la Capitanía general de la Habana.

Un telégrama de París dona compte de la mort del célebre artista francès en Puvís de Chavannes.

Puvís de Chavannes era un gran pintor, pot ser lo millor ab que contava actualment la vehina Fransa.

Las sevas composicions decoran las salas del Hotel de Ville de París y d' altres edificis públichs de Fransa en totas ellas s' hi descobreix lo genit y la individualitat independent del gran pintor.

Llegim en un colega local:

«Segons datos que 'ns ha facilitat lo senyor Oficial de Quintas d' aquesta Secretaría municipal, lo dia primer del próxim Novembre deuen marxar pera incorporació á cós los minyons que en lo reemplaç de 1898 obtingueren los números 68 al 139 inclusiv; los compresos entre 'ls números del 140 al 219 deuen incorporar-se á filas lo dia 5 del propi Novembre.

Los minyons, als quals correspongueren los números del 1 al 67, deuen prestar servey en Ultramar, y

permanixerán en ses casas ab llicencia ilimitada, en expectació d' embarch.»

No compreném que aquesta deferencia del citat Oficial no més hagi sigut pera un colega.

Lo general Primo de Rivera ha sigut objecte d' una «ovació» á Madrid.

Cóm sería ella que tingueren que intervenir los agents del ordre.

Popularitats així son las que fan falta pera regenerar á Espanya.

L' Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro, envia ahir al Excm. senyor Ministre d' Estat lo següent telégrama:

«Institut Agrícola Catalá acaba de saber confidencialment que govern francès va imposar forts drets aranzelarís á la introducció de nostres vins fins á 12 g. aus; lo que perjudicará en gran manera varias comarcas catalanas quals caldos son de poca graduació. —Marqués de Camps.»

Diuen los diaris de Valencia que circulan bitllets falsos de 500, 100 y 50 pessetas, de la emissió de 1893.

Aquets últims se diu que son una maravella, pero s' distingeixen dels llegítims en que s' destaca en aquells més que en los bons lo busto de Jovellanos, y en que en lo revers sobresurt lo color vermell.

Miracle será que dintre de poch no 'ns visitin los bitlletets. Per si acás, ab los detalls apuntats poden estar previnguts nostres lectors.

La Cambra de Comers de Valladolid se reuní lo dimars en sessió pera estudiar una circular que ha acordat dirigir á totas las orovincias d' Espanya.

Conté las següents preguntas:

- 1.ª ¿Quin es lo consúm mitj anyal en la població, d' ayguardents, sucre, café, cacao, canyella, pebre, petroli, bacallá y xocolate?
- 2.ª De quina part del regne procedeixen diits articles?
- 3.ª ¿A quins punts n' assurteix la població?
- 4.ª ¿Quinas son las quantitats mitjas anyals que s' reexpedeixen?

Lo recaudat en la Administració de Consums en lo dia d' ahir per diferents especies puja la cantitat de pessetas 1240'48.

Correspondencia particular de LO SOMATENT

Barcelona 26 Octubre de 1898.

A ultims d' aquesta setmana arribará á nostre port lo primer vapor que conduheix los repatriats de Cuba.

Las autoritats están fent los treballs necessaris pera atendre á aquests desgraciats, com també la Junta de sanitat procura evitar tot lo possible de que la vinguda dels repatriats no ocasioni alguna epidemia, com ha passat en altres épocas.

La inmensa majoria de las botigas tenen exposats en sos aparadors objectes fúnebres recordant aixís al poble que s' acostá 'l dia de rendir un tribut als seus estimats que 'ns han deixat per sempre mes.

La cuestió del gas encare no está del tot arreglada, ja que una gran majoria de botigas no están conformes ab l' acort pres per los representants dels gremis y 'ls apoderats de abdos companyias han resolt no consumir gas y posan á la porta un imprés, redactat en la següent forma:

«Fora gas—Per no estar conformes ab las bases firmadas per la comissió dels Gremis—Abaix los explotadors.»

Molt mal efecte ha produhit aquí la R. O. dels governs de Madrid, disposant de que los diners que s' recaudin pera 'ls socors dels repatriats siguin enviats á la vila del Os, á mans d' una junta Central, que ella ja s' cuydará de repartirlos.

¿Després dirém los catalans mal agrahits, que 'ls de Madrid no pensan ab nosaltres? ja veyeu que no es veritat, tota vegada que per estalviarnos feyna y malts de caps en repartir los diners que s' recaudin, ó volen per ells desde allí. ¿Y que 'n som de miserables los catalans? la comissió de Barcelona ha desistit de portar á cap la noble idea de organizar algunas cuestacions públicas á fi de recullir donatius pera socorre á nostres germans que han defensat la Patria grande, de resultas d' aquesta R. O.

Molt bé senyor Ferrer y Vidal com á president de la comissió y lo mateix als que 'l secundaren ab dit acort y que de ben segur no han anat gens equivocats en desistir de tal empresa, ja que de sobres se



veu la bona intenció y la que compren aquesta Real Or dre.

Sembla que la malaltia dels tifus ja va de baixa y que d'alguns dies en aquesta part, no s' registren tantes defuncions d'aquest mal tant terrible.

Lo temps segueix calurós y ab tendència á pluja y nostres carrers lo qui no está ple de fanch' está tot remogut ab lo trasbals dels tranvías electricchs.

Als polítichs no 'ls toca la pell al cos, com vulgament dihém en catalá, ab motiu de 'a crissis ministerial y que tots se pensan de que ha arribat l' hora ja pera ells, de pujar al candaleró y arreglar d' una vegada aquesta desgavellada Espanya; pero lo que si hi ha de cert, que res espereu de bó d'aquesta colla, ja que sols fan repartirse las cireras y prou temps ó anys hem tingut pera veure que sempre han sigut y serán los «mismos perros con diferentes collares», puig pot portar la batuta, un Silvela, un Gamazo ó be altre per l' istil, pero desemganyeuvos que com lo cor de la soca porta lo cuch que 'l corseca, las ramas podrán tenir un xiquet més de vida, però ve 'l dia que la sava li falta per aquella ufanó y acaba pera morir, si ans no ha agafat del tot lo mal que de molt temps ja portava la soca.

Es hora ja de que 'l país sápigat lo que li convé y quin partit li pot portar son benestar, obrintli nous mercats y treureli de sobre tants recárrechs y aixís l' industria, lo comers y agricultura recobrará son esplendor que per desgracia ja fa temps que li falta.

Recordemnos de que tenim dret de viure y es menester buscar qui aixó reconegui, donant al país sas enteras libertats pera sa prosperitat y no qui sols procura portar dias de dol á todas las regions espanyolas.

En nostre teatre catalá á no ser per lo número de representacions del aplaudit drama «Mossen Janot» d' en Guimerá, res d' important y digne de mencionarse hi ha hagut, puig si be s' han estrenat un drama y dos comedias, casi be podém dir que han fracassat apesar dels estorsos de l' empresa en posarles en escena, lo públich las rebé ab indiferencia.

V. F.

**Secció oficial**

**Anunci**

Nombrat per la Arrendataria de Contribucions de la provincia Recaudador d' aquesta ciutat y son partit, ho faig públich per medi del present anunci á fi de que arribi á coneixement de tots los contribuyents, devont advertir pera que ningú pugui alegar ignorancia que 'l local destinat á Oficina s' troba establert en lo carrer de Santa Agnà número 24.

Reus 25 d' Octubre de 1898.—Lo Recaudador, Francieco Sanchez.

**Registre civil**

del dia 25 d' Octubre de 1898

**Naixements**

Francisca de Paula Guzmán de Villoria y Guzmán de Villoria, de Enrich y Maria de la Cinta.

**Matrimonis**

Cap.

**Defuncions**

Ignasi Bages Casamitjana, 50 anys, Aguilá 8.— Angelina Cavallè Lazal, 6 anys Sta. Elena 1.

**Secció religiosa**

Sant d' avuy.—Sant Vicens.

Sant de demá.—Sant Simó y sant Judas.

**Secció comercial**

**Moviment del Port de Tarragona**

Entradas del dia 26

De Málaga y Barcelona en 6 ds. v. Sagunto, de 345 ts., ab efectes, consignat á don Modest Fenech.

De Port-Vendres en 4 ds. pol. gol. france-a, La Paix, de 79 ts., ab bocoyos buyts, consignat á don Anton Mariné.

De Amberes y Barcelona en 19 ds, v. inglés Cortés, de 849 ts., ab efectes, consignat als senyors Mac-Andrews y C.<sup>a</sup>

De Valencia en 16 hs. v. Cervantes, de 296 ts., ab efectes, consignat á don Joseph M.<sup>a</sup> Ricomá,

De Tortosa en 2 ds. l. Astrea, de 96 ts., ab lastre, consignat á don Joseph M.<sup>a</sup> Ricomá.

**Despatxadas**

Pera Cette v. Correo de Cartagena, ab vi.

Pera Génova y esc. v. Sagunto, ab efectes.

Pera Valencia v. Cervantes ab carga general.

**Bolsí de Reus**

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del día d'ahir.

Interior	56'40	Cubas del 86	67'75
Exterior	62'40	Cubas del 90	51'37
Colonial		Aduanas	89'95
Norts	24'15	Ob. 5 0,0 Almensa	81'
Fransas	26'25	Id. 3 0,0 Fransa	42'25
Filipinas	76'12		

**PARIS**

Exterior	41'	Norts	
Paris	51'25	Londres	38'40

**GIROS**

Se reben órdenes pera operaciones de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valores cotisables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tota los paisos.

**J. Marsans Rof**

Representant: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	56'45	Aduanas	89'50
Exterior	62'40	Norts	24'15
Amortisable	67'	Fransas	26'20
Cubas 1896	66'75		
Cubas 1890	51'25	Obs. 6 0,0 Fransa	81'62
Exterior Paris	41'10	Id. 3 0,0	42'25

**GIROS**

Paris	51'25	Londres	38'40
-------	-------	---------	-------

Órdenes de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.— Compra y venta al contat de tota classe de valores.—Descompte de cupons.—Compra de monedas d' or y billetes de tots los paisos.

**Anuncis particulars**

¡Oh!... Quina panxa

—Paco!  
—Ramón!  
—Pero home, tu que estavas tan flach, t' estás reventat de grós. Qué significa aqueixa panxa!

—Oh! ara no es res, la tenía doble grossa y gracias á las camisas de «Cheviot inglés» que ven la casa PORTA se m' ha baixat molt, y confio rebaixarla fins son estat natural.

**ESCORIAS THOMAS.**

Végis l' anunci de la quarta plana. Dirigirse á casa Gambús, carrer de Vila Bou) 12.

**ESCOLA MERCANTIL**

DIRIGIDA PER

**Don Salvador Sotorra Barrera**

Mestre superior y Contador de fondos provinciales y municipales

Carrer del Hospital, 5, principal.—Reus.

En aquesta escola, dedicada especialment á la ensenyansa práctica mercantil, poden los alumnos, en breu temps,

Primer. REFORMAR sa defectuosa escriptura transformantla en hermosa lletra inglesa; rápida y comercial.

Segon. Apendre, baix un procediment práctic, la TENDURIA DE LLIBRES pera poguer desempeñar ab acert lo delicat càrrech de TENDOR DE LLIBRES.

Tercer. Curser los idiomas FRANCÉS, INGLÉS y ALEMANY.

Quart. Fer un estudi de CÁLCULS MERCANTILS ab operaciones de BANCA y BOLSA.

Quint. Practicar la ORTOGRAFIA castellana y la CORRESPONDENCIA MERCANTIL.

Sisé. Práctica de DOCUMENTACIÓ COMERCIAL.

Nota.—S' organisa y s' porta la comptabilitat de casas de comers en sos propis escriptoris, y s' resolen cnasultas sobre organizació de comptabilitats especiales.

**¿Qué es hernia?**

La hernia, terme facultatiu que significa lo que vulgament s' anomena quebradura, qubranca, relaxació (Trencat), es la separació dels teixits que forman la paret del ventre, per quina obertura surten los intestins.

**¿Cóm se coneix?**

Per la excrecencia, (bulto), més ó menos tou ó mes ó menos gros que apareix estant dret y desapareix las mes de las vegadas tirantse al llit.

**¿Quinas son sas consecuencias?**

La persona que sofreix aquesta dolencia orgánica, que apareix molts vegadas insensiblement y per relaxacia natural dels teixits, ó be á censecuencia d' un esfors voluntari ó involuntari, com es lo tossir ó estornudar, está exposat continuament á una mort horrible; per aixó basta una mala digestió, ó una petita inflamació en la vora de

l' anella ú obertura que deix passar l' intestí pera efectuar la estrangulació del mateix

Consecuencia de lo dit es lo creure que qualsevol armatost mentres tingui 'l nom de braguer ja las suficient pera aliviar sa dolencia, qua nno es aixís, sino que es precis que 'l braguer sia aplicat en cada cas, per personas coneixedoras de son mecanisme, y no per mans inexpertas, que colocan braguers al atzar, com si operació tan delicada fos la cosa més senzilla.

**Braguerets de cautchou,** ab resort pera la prompta curació dels tendres infants.

**Tirants Omoplátics** pera evitar lo carregament d' espatillas.

**Faixas hipogástricas** pera corretjir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

**JOSEPH PUJOL**

cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias, ab clarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clausolles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja»

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

**PERA 'LS MORTS**

Riquíssim y variat assortit de coronas, flors artificials, rams, pensamientos y demás adornos propis pera nitxos, panteons y sepulturas y arreglo dels propis objectes que s' trobin fets malbé.

Ultima novetat y molt de gust á preus limitadíssims.

Se trobará en lo domicili de las germanas

**RIFOLL**

Carrer de S. Joan, 18, 2.<sup>oa</sup> Reus.

**Diversions públicas**

**TEATRO FORTUNY**

Llista del personal de la companyia

QUE DIRIGEIX LO PRIMER ACTOR

**D. WENCESLAO BUENO**

Actrius: Sra. D.<sup>a</sup> Carme Argüelles.—Sra. D.<sup>a</sup> Felisa Boigontier.—Sra. D.<sup>a</sup> Pilar Cebrían.—Srta. D.<sup>a</sup> Pilar Cuervo.—Srta. D.<sup>a</sup> Pilar Esquerra.—Srta. donya Florentina Esquerra.—Srta. D.<sup>a</sup> Elisaa Garrigós.—Srta. D.<sup>a</sup> Filomena G. Boigontier.—Srta. D.<sup>a</sup> Eugenia Mollar.

Actors: D. Frederich Augusto.—D. Wenceslao Bueno.—D. Casto Casielles.—D. Pau Chaves.—D. Joseph Gil.—D. Carmelo Mas.—D. Carles Miralles.—D. Francisco Pelazzo.—D. Joseph Piñero.—D. Pere Rubio. Apuntadors: D. Joan Chacón y D. Earich Cazorla.—Representant de la Empresa: D. Carmelo Mas.

**ABONO**

Se'n obra un de 30 funcions dividits en series de deu.

Preus d' abone.—Palcos proscenias plateas ab 4 entradas, pessetas 100.—Id. id. principals ab 4 entradas, 80.—Id. id. segons ab 4 entradas, 60.—Id. plateas ab 4 entradas, 75.—Id. principals ab 4 entradas, 65.—Id. segons ab 4 entradas, 40.—Silló ab entrada, 10.—Lluneta de segon pis ab entrada, 7.

Preus diaris.—Palcos plateas sense entradas, 10.—Id. principals sense entradas, 8.—Id. segons sense entradas, 3 50.—Silló ab entrada, 1'75.—Lluneta de segon pis ab entrada, 1.—Entrada á localitat, 0'75.—Id. al Paradís, 0'50.

**TELEGRAMAS**

Madrid 26.

L' «Imparcial» afirma que després d' acabades las conferencias de la pau lo govern presentarà la dimissió.

—Las Cambras de Comers de Burgos y Sevilla s' han adherit á la idea de reunir en assamblea.

—Sevilla.—La Lliga de propietaris y uná representació dels gremis han dirigit una exposició al govern contra 'ls impostos extraordinaris, dihent que l' excés dels tributs es la causa primordial de las quiebras mercantils, dels desastres industrials, de la paralisació dels travalls, de la ruina del contribuent y de la miseria dels jornaleros. Terminada la guerra, afegeixen, los contribuyents han cumplert sos debers de patriotisme y deuen cessar los recárrechs.

—San Sebastián.—Mentres s' estaván practicant exercicis de canó, retrocedí un obús, ferint á tres artillers. Inmediatament se suspengueren los exercicis.

—Se confirma 'l nomenclament del general Marín pera la Capitanía general de Madrid.

Substituirá el general Marín en lo mando del sisé cos d' exércit lo general Calleja.

Lo general Chinchilla quedarà en situació de cuartel.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.



# SERVEY DE TRENS

[SORTIDAS]

[De Reus á Barcelona]

5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.  
 8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y diptes, (per Vilanova).  
 11:44 t. mercancías, segunda y tercera.  
 1:57 t. correo (per Vilanova.)

De Barcelona á Reus

5:25 m. (per Vilafranca).  
 9:46 m. (per Vilanova).  
 1:58 t. per id.  
 7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes.)

De Reus á Mora

9:33 m.—1:04 t.—3:40 t.—7:19 y 9:57 nit.

De Mora á Reus

4:21 m.—8:00 m.—12:05 t.—6:04 t.—7:36 n

De Reus á Tarragona

8:30 m.—9:47 m.—2 t.—7:04 t.

De Tarragona á Reus

7:30 m.—12:25 t.—4:30 t.—8:20 n.

De Reus á Lleyda

8:40 m.—5:23 t.

De Lleyda á Reus

5:50 m.—3:50 t.

De Reus á Vimbodi

1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodi á Reus

9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Tarragona á Valencia

9:30 m. y 11:30 n.

De Valencia á Tarragona

11 m. y 6:30 t.

## ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d'arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona,	8:30 m.
De id. per Sant Vicens,	1:30 t.
De Barcelona (per Tarragona)	8:30 m.
De id. directe	10:45 m.
De id. id.	1:30 t.
De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda)	7:30 t.
De Madrid y Zaragoza	2:30 n.
De Lleyda y Huesca	7:30 n.
De los poble servits per peatons	9:00 m.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5:00 m.
Pera id. á las 2:00 t.
Pera id. y extranjero, per Tarragona, 7 tarde.
Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m
Pera Tarragona, per Sant Vicens, á las 5 m.
Pera Tarragona, Valencia, Murcia y Andalucía, 7 nit.

Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarragona y las líneas á las 8:00 m.  
 Pera Madrid, Aragón, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 11.  
 Los poble servits per peatons á las 11:30 m.

[Nota.—Deu tenirse present que tots los barcos que portan tropas de refors á las Antillas y Filipinas, portan també correu.]

HORAS DE DESPAIG

Certificats de deu á onze matí y de 5:30 á 6:30 tarde. Valors declarats y objectes assegurats de deu á onze matí y de 5:30 á 6 tarde.  
 Apartats de 9:30 á 11:30 matí y de 3 á 3:30 tarde y de 7:30 á 8 nit.

Llista de Correus de deu á 11:30 matí y de 3 á 3:30 Reclamacions de deu á detze matí.  
 [Nota.—Entrega de valors las mateixas horas de despaig.]

SERVEY DE BUSSONS

Los dels Estanachs se recullen á las 12 del matí: 6 de la tarde y 9 de la nit, lo de la Administració: 5 minuts avans de la sortida de las expedicions y 15 de las Estaciones á la arribada dels trens correus.

Los impresos, mostris, periódichs, papers de negocis y medicaments de uen entregarse á má en la Administració.

SERVEY DE LA CARTERIA

Los Carters surten á distribuir la correspondencia á las 9 y 11:30 del matí—3 de la tarde y 8 de la nit.

Reus á primer d'Octubre de 1893.—L' Administrador, Luci Reso.

## PERAA DOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

# ESCORIAS THOMAS

# SALES DE STASSFURT

COM ADOB FOSFATAT

COM ADOB POTASSICH

GARANTIZADAS PURAS



SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA

KALNITA, ETC.

Lo més econòmic, lo més efícas, lo més durader

balx garantía del Sindicat de ventas de STASSFURT.

# NITRAT DE SOSA

ADOBA ZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 l/2 A 16 0/0 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

## A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA

Quins son sas consecuencias?  
 La hernia es una enfermedad que consiste en la salida de un órgano abdominal por un punto débil de la pared del abdomen. Puede ser congénita o adquirida. Los síntomas principales son el dolor y el bulto que se forma en la zona afectada. Si no se trata a tiempo, puede provocar complicaciones graves como estrangulamiento o necrosis del tejido herniado.

Sección comercial  
 De Mieres y Barónes en 19 de Julio de 1893.  
 De Port-Vendres en 4 de Julio de 1893.  
 De Llafrancs en 10 de Julio de 1893.  
 De Vilanova en 10 de Julio de 1893.  
 De Tortosa en 2 de Julio de 1893.  
 De Tarragona en 10 de Julio de 1893.